

Vesa-Pekka Tervo
Eduskunta
Lliikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

HE 63/2022 vp.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiuslakia ja asevelvollisuuslakia. Valmiuslain poikkeusolojen määritelmää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että määritelmässä otettaisiin nykyistä kattavammin huomioon hybridiuhat. Valmiuslakia muutetaan ja täydennetään myös muilta osin. Todettakoon, että tämän hallituksen esityksen ohella Oikeusministeriö on käynnistämässä keväällä 2022 valmiuslain kokonaisuudistuksen, jonka tavoitteena on saattaa valmiuslaki vastaamaan nykyaikaista käsitystä yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta ja sitä uhkaavista tekijöistä sekä erilaisten vaikutuksiltaan vakavien uhka- ja häiriötilanteiden tunnistamisesta. Kuntaliitto osallistuu mielellään jatkossa valmiuslain valmisteluun.

Asian arviointia

Esitetty poikkeusolojen määritelmä käsittäisi erityisesti hybridiuhkien vakavimmat ilmenemismuodot, jolloin se asettaisi verraten korkean kynnyksen poikkeusolojen toteamiselle (3 § 6 kohta). Kuntaliiton näkemyksen mukaan korkean kynnyksen asettaminen poikkeusolojen toteamiselle on perusteltua. Useiden turvallisuusviranomaisten toimivaltuuksia on laajennettu hybridiuhkiin varautumiseksi, ja normaaliolojen toimivaltuudet Kuntaliiton arvion mukaan mahdollistavat turvallisuustilanteiden muutosten edellyttämien toimenpiteiden käynnistämisen normaalioloissa ja häiriötilanteissa.

Esitetty velvollisuus luovuttaa rakennuksia ja huoneistoja Maahanmuuttoviraston käyttöön olisi uusi (122 b §).

Kuntaliitto katsoo, että nykyinen toimintamalli, jossa Maahanmuuttovirasto ennalta kartoittaa kuntien ja pelastuslaitosten kanssa tilapäiseen majoitukseen tai vastaanottokeskuksiksi soveltuvat rakennukset, on majoittamisen hallinnan kannalta huomattavasti tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto kuin 122 b §:n soveltaminen. Tämän vuoksi yhteistyö varautumisessa sekä asiaa

koskevat tietovirrat Maahanmuuttoviraston, kuntien ja pelastustoimen välillä tulee vakioda sellaiselle tasolle, että tilanteen vaatimusten ennakointi olisi toteutettavissa turvallisuustilanteesta riippumatta normaalikäytäntein. Kuntaliitto kuitenkin katsoo, että velvoite olisi hyväksyttävissä aivan poikkeuksellisten tilanteiden varalta.

Muuta

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin ylläpitämisessä kunnilla on erittäin merkittävä rooli. Covid-19 pandemia osoitti, että kunnat muodostavat kriisi-johtamisen tason, jonka merkitystä ei ole aiemmin riittävällä tarkkuudella tunnistettu. Kaksisuuntaisen tiedonkulku ja tilannekuvan välittäminen keskus- ja paikallishallinnon välillä parantaisi ennakointia kaikissa turvallisuustilanteissa sekä paikallistasolla että keskushallinnossa. Yhteiskunnan resilienssin näkökulmasta arvioiden ei ole olemassa kestäviä perusteita sille, että kunnilla ei ole käytettävissään suojattuja viestintäyhteyksiä.

Vesa-Pekka Tervo

Kehittämispäällikkö